

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 2 mars 1926 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till fonden för räntefria studielån.

(4:e avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1926 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1925—1926 har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen under rubrik: »Utgifter för kapitalökning: bil. 2» fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för fonden för räntefria studielån för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 400,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Med anledning av särskilda vid 1918 års riksdag väckta motioner anvisade riksdagen på extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 100,000 kronor till räntefria lån för underlättande av studiemöjligheterna för begåvade men fattiga lärjungar vid offentliga läroanstalter av skilda slag. För år 1920 utgick för ändamålet ett till 150,000 kronor förhöjt reservationsanslag.

Sedermera vidtog 1920 års riksdag en förändring i avseende å här ifrågavarande anslagsmedel. På förslag av Kungl. Maj:t beslöt nämligen riksdagen, att en särskild fond, benämnd fonden för räntefria studielån, skulle inrättas, från vilken fond, som skulle förvaltas av statskontoret, lån finge av Kungl. Maj:t utdelas för underlättande av studiemöjligheterna för begåvade, fattiga lärjungar vid offentliga läroanstalter av skilda slag, samt att i avseende å grunderna för utdelning av ifrågavarande räntefria studielån skulle i huvudsak gälla vad Kungl. Maj:t i ett den 19 juni 1919 utfärdat reglemente i detta hänseende förordnat, varjämte riksdagen såsom kapitalökning för denna fond för år 1921 anvisade ett reservationsanslag av 200,000 kronor. Genom beslut den 5 november 1920 förklarade Kungl. Maj:t, att i enlighet med riksdagens förenämnda beslut skulle från och med år 1921 inrättas en fond, benämnd fonden för räntefria studielån, och att i avseende å grunderna för utdelning av lån från denna fond skulle gälla vad i särskilt av Kungl. Maj:t utfärdat reglemente vore eller kunde varda föreskrivet, varjämte Kungl. Maj:t meddelade särskilda bestämmelser angående fonden att gälla tills vidare, så länge medel för ifrågavarande ändamål funnes att tillgå.

Med anledning av en utav Kungl. Maj:t gjord framställning och en i ämnet väckt motion anvisade 1921 års riksdag såsom kapitalökning för fonden för räntefria studielån på extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 250,000 kronor att utgå av lånemedel. Av 1923 års riksdag anvisades för budgetåret 1923—1924 såsom kapitalökning för fonden ett till 300,000 kronor förhöjt extra reservationsanslag. Med sistnämnda belopp utgick anslaget jämväl för budgetåret 1924—1925. För budgetåret 1925—1926 anvisade riksdagen för ändamålet ett extra reservationsanslag av 350,000 kronor.

För den utdelning av räntefria studielån, som verkställdes år 1925, funnos, enligt vad den i ärendet lämnade utredningen framgår, till förfogande dels det av riksdagen för budgetåret 1925—1926 anvisade anslaget å 350,000 kronor, dels ock i statskontoret å fonden för räntefria studielån innestående disponibla tillgångar om i runt tal 21,100 kronor. Därjämte beräknades, att under år 1925 skulle i amorteringar inflyta omkring 74,300 kronor, av vilket belopp omkring 25,000 kronor ansågos kunna tagas i anspråk för utdelning av lån samma år. Hela det disponibla beloppet beräknades således till omkring 395,000 kronor. Härav utdelade Kungl. Maj:t den 29 maj 1925 dels *fortsatta* studielån åt 201 av 203 sökande med belopp växlande mellan 500 och 1,400 kronor samt till en sammanlagd summa av 242,400 kronor, dels ock *nya* studielån åt 126 av 1,077 sökande med belopp växlande mellan 750 och 1,400 kronor samt till en sammanlagd summa av 153,150 kronor. Tillhoppa utdelades således 395,550 kronor.

Vid uppförande av oförändrat kapitaltillskott, 350,000 kronor, för nästkommande budgetår skulle enligt uppgjorda överslagsberäkningar för utdelning under 1926 finnas tillgängligt omkring 410,000 kronor. Med hänsyn till den stora tillströmningen av behörigen kvalificerade sökande, som alltjämt förefinnes, har departementschefen ansett anslaget böra höjas till 400,000 kronor, varigenom viss ökad möjlighet till utdelning av studielån skulle öppnas.

Det sålunda begärda anslagsbeloppet skulle utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom kapitalökning för fonden för räntefria studielån för budgetåret 1926—1927 anvisa ett *extra* reservationsanslag av 400,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Stockholm den 2 mars 1926.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 35.

Reservation

av herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, E. A. Hallin, A. R. Rooth, O. Olsson* i Kullenbergstorp och *J. Olofsson* i Digernäs, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till dels att amorteringar nu börja inflyta till så stort belopp, att en betydande ökning av de tillgängliga medlen sker även om anslaget bibehålles vid sin nuvarande storlek, dels ock den rikliga tillgång på studerande på olika områden, som för närvarande förekommer, har utskottet funnit övervägande skäl tala för att bibehålla anslaget vid 350,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom kapitalökning för *fonden för räntefria studielån* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 350,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.»
